

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cæremoniale FF. Minorum Strictioris Observantiæ Almæ
Provinciæ Saxoniz S. Crucis**

Sächsische Franziskanerprovinz vom Heiligen Kreuz

Nevhsii, 1706

VD18 10502327

Appendix, De Communione Fratrum sub Missa solemni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71672)

caput vel etiam humeros inclinat, si dans sit dignior accipiente.

Ibid. *Dum Celebrans se communicat stant Diaconus & Subdiaconus manibus ante pectus junctis, profundè inclinati versus altare.* Incipiendo ab illis verbis DOMINE NON SUM DIGNUS, simul cum Celebrante pectus percutientes, ut ad Agnus Dei dictum est, & Sacerdote se erigente, etiam se erigunt. Si verò non redierit Subdiaconus post sumptam à Celebrante hostiam, Diaconus facta genuflexione accedit ad dextram ipsius, detegit calicem, & facit ea, quæ à Subdiacono juxta Rubricas peragenda essent. Convenienter tamen Sacerdos eam adhibet moram, qua datur Subdiacono tempus redeundi ad altare.

Ibid. *Accipit ampullam vini à Versiculario absque osculo, sed cum scæpedictis, inclinationibus, & infundit quando Celebrans vult purificare, postea reddit Versiculario, qui eas defert ad credentiam.*

APPENDIX

De Communione Fratrum sub Missa solemnè.

1. **P**aululum antequam Sacerdos sumere incipiat pretiosum sanguinem, Fratres communicaturi accedunt ad altare nudis pedibus, exceptis Ministris, qui sacris induti sunt, incedunt omnes incessu gravi & religioso, junctis ante pectus manibus, bini & bini. Et cum primi ad medium præbyterii ante altare pervenerint, ibidem primi & secundi, &c. prout fuerit major vel minor Fratrum numerus paululum subsistant, donec omnes credantur esse in ordine suo, & tunc rectam lineam efformantes omnes uniformiter genuflectunt cum profunda inclinatione.

2. Sumpto pretioso sanguine ipse Celebrans, Diacono remanente ad librum accipit Ciborium ex tabernaculo: si Venerabile Sacramentum expositum fuerit, conveniens erit ut interim dum Communiono distribuitur, Monstrantia, ubi commode fieri poterit, non pateat. Extracto Ciborio & posito super Corporale Diaconus & Subdiaconus

115

nus lateraliter se retrahunt ad supremum gradum altaris, & ibidem facie ad invicem versa flectunt, & profundè inclinati : item Cantores, Ceroferarij & Acolythus in primo altaris gradu : qui sunt in choro, in locis suis genuflectunt, & profundè inclinati, alii Fratres communicaturi junctis manibus super terram incumbentes, omnes simul dicunt CONFITEOR.

Si Sacerdos parvas hostias consecraverit, quæ juxta Tit. 10. n. 6. post sumptionem sacri sanguinis in pixide ponendæ sunt, Diaconus & Subdiaconus tam diu Sacerdoti ad altare assistant, & deinde lateraliter descendant, ad faciendam cum aliis Confessionem ut supra dictum est.

3tio Facta Confessione, Celebrans genuflectit, & surgens retrahit se parum versus cornu Evangelii, ibique stans versus populum manibus junctis dicit MISEREATUR VESTRI, &c. INDULGENTIAM, &c. & manu dextra facit signum crucis super Communicandos, & responso AMEN, omnes se erigunt; Sacerdote interim ad medium altaris redeunte, ubi facta genuflexione accipit Ciborium, & conversus ad Communicandos dicit : ECCE AGNUS DEI, &c. dum hæc dicuntur Communicandi se prosternunt, alii profundè inclinant, ut ad Confiteor factum est : absoluto DOMINE non sum dignus, &c. iterum se erigunt : Diaconus & Subdiaconus, adjuvante Acolytho vel Ceroferario, velum explicant : accedunt Cantores Communicandi cum Diacono & Subdiacono, *sed prius communicet Diaconum & Subdiaconum* : ut habetur Tit. 10. n. 9. post Cantores Thuriferarius medius inter Ceroferarios, & consequenter per ordinem : si autem unus tantum Cantor comunicandus, hic cum Thuriferario ante Ceroferarios communicabit.

4to Servetur autem laudabilis hæctenus in Provincia consuetus ordo, ut dum duo communicantur, sequentes duo manibus ante pectus junctis accedunt usque ad infimum altaris gradum, ubi expectant donec alii descendant : descensus verò taliter fiet, accepta Communionē surgunt facie ad se invicem conversa, descenduntque paululum lateraliter, ut ante infimum altaris gradum, bini communicandi sint

medii inter duos Communicatos, ubi omnes quatuor simul flectunt in plano unico genu, bini Communicandi ascendunt, Communicati verò manibus ante pectus junctis devotè revertuntur ad loca sua, & sic consequenter. Si verò Sacerdotes v. g. antequam celebraverint primitias, communicandi sunt, accedant ante Cantores, nisi & ipsi Sacerdotes sint, observanda tamen erit Rubrica modo citata, *sed prius communicet Diaconum & Subdiaconum*, esto illi Sacerdotes non sint; quod item feria 5ta in Cœna Domini observandum erit, quoniam nulli fit exceptio. Sacerdotes habeant stolam de collo pendentem, coloris quantum fieri potest tempori convenientis.

5to. Sacerdos Communionem distribuens facit cum Sacramento signum crucis super pixidem dicens: CORPUS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI: & dum sacram Hostiam porrigit, dicit: CUSTODIAT ANIMAM TUAM IN VITAM ÆTERNAM AMEN.

6. Omnibus communicatis, & accepto per Ceroferarios velo, quod decenter plicatum ad credentiam reponunt, Sacerdos vertit se ad altare, & non dat benedictionem, sed Ciborium reponit.

7mo. Et si post sumptum sacrum sanguinem Communio juxta Rubricas distribuenda sit, si tamen multi sint communicandi, non autem si solum pauci, Communio differri potest, ut docet GAVANTUS usque ad peractam Missam, & videtur id valde conveniens: etiam convenit, ut sub summo Sacro, quando est Communicantium multitudo, substituatur alius Sacerdos, qui post communionem Cleri à Celebrante factam, eam distribuatur Laicis, aut horum Communio usque ad peractum Sacrum differatur, supposito semper quod sint multi.

8vo. Non facile Sacerdos det Laico partem majoris hostiæ: quod vetuit S. Carolus in Synodo Dicecesan. XI. & experientia patet, quod populus inde aliquando scandalizetur.

9no. Si sub Missa Ciborium purificandum sit, id fiat ante purificationem Calicis, fragmenta diligentissimè colligat & sumat, infundat semel aut bis paululum vini, illudque circumactum sumat, & purificatorio exsiccat.